

НАУКОВЕ ПИСЕМНЕ МОВЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ АВТОНОМНОГО НАВЧАННЯ

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій сприяв розвитку писемного мовлення, що стає важливим засобом професійної діяльності та спілкування. Писемна комунікативна мова - це вид писемного мовлення, що полягає в умінні висловити в письмовій формі, на мові, що вивчається, свої думки на основі сформованих графічних, орфографічних і каліграфічних навичок, а також техніки письма. Метою такого навчання є розвиток умінь створювати різні типи і жанри письмових повідомлень - текстів, які використовуються в навчальній та професійній діяльності [1, с. 196]. Необхідно зауважити, що в сучасній вищій освіті спостерігається проблема оволодіння науковою лексиною, стилем, вибору мовних засобів, організації, аналізу і спостереження наукової дослідницької роботи студентами. Крім того, у зв'язку із поширенням пандемії коронавірусу (COVID-19), перехід на дистанційне навчання, обумовив пошук нових форм і методів навчання і вдосконалення вже відомих. Автономне навчання в таких умовах набуває особливої актуальності.

Під поняттям «автономне навчання» («autonomous learning») (АН) як педагогічної категорії ми розуміємо процес, під час якого студент організує та систематизує своє навчальне середовище під керівництвом викладача або самостійно (залежно від рівня розвитку навчальної автономії) [3, с. 23]. Таким чином, наукове писемне мовлення стає важливим інструментом АН. Зокрема Крохмальна Г. І. зазначила, що письмова мова дозволяє зберегти мовні та фактичні знання, служить надійним інструментом мислення, стимулює

говоріння, слухання і читання на іноземній мові. Якщо правильно визначити цілі навчання письма та писемного мовлення, враховувати роль письма у розвитку інших умінь, використовувати вправи, які повністю відповідають меті, виконувати ці вправи на відповідному етапі навчання, то усне мовлення поступово стає багатшим [2, с. 397]. Таким чином, начальною стадією організації автономного навчання засобами наукового писемного мовлення є визначення навчальних цілей, стратегій, психологічної готовності, мотивації, стилів і завдань навчання. Неодмінним є встановлення кінцевих строків, розподіл часу із урахуванням ступеня вмотивованості, рівня знань, сформованості навичок і вмінь, рівня мовленнєвої компетентності, особистості студента [4; 8], який на думку Крохмальної Г.І., Тютіна С.О. залежить від знань особливостей усного і писемного мовлення, ознак і будови тексту, стилів і типів мовлення, опанування умінь орієнтуватися в ситуації спілкування, володіти інтонацією, використовувати позамовні засоби, уважно слухати співрозмовника, ґрунтовно викладати думку, аналізувати мовлення.

Важливим є також вибір ситуативно вмотивованих форм, методів, засобів, освітніх технологій, підходів щодо організації АНІМ). У свою чергу необхідно визначити види і форми навчальних завдань, обрати ефективні засоби – інформаційно-комунікаційні технології, підручники, навчальні програми, системи тощо [4]. О. М. Царик зауважила, що для інтерпретації текстів існують різноманітні методи та способи, але те, якою мірою вони можуть бути використані як основа для письмових робіт, залежить від рівня освіти учнів, форми організації процесу освіти та від поставленої мети на заняттях. Літературні тексти через функціональну структуру легші для інтерпретації, ніж суто предметні тексти. Для опрацювання предметних текстів часто вимагається фахова компетенція, якої можна досягти, використовуючи додаткову

інформацію. Важливу роль у розвитку наукового писемного мовлення відіграє письмо, орієнтоване на задану тему чи вирішення певної проблеми. Важливою моделлю писемного мовлення залишається літературний письмовий переклад оригінальних текстів [5, с.138].

Необхідною стадією організації автономної діяльності через наукове писемне мовлення є розвиток у студента навичок самоконтролю, саморефлексії та самооцінювання. Контроль АН передбачає як самоконтроль студента так і контроль із боку викладача [4].

Заключною фазою організації АН через наукове писемне мовлення є використання метода порт фоліо, за яким визначаються індивідуальні результати навчання студентів, які дозволяють скорегувати навчальний план відповідно до поставленої мети і завдань автономного навчання [4; 7].

Чабан О. М. після проведення дослідження з іноземними студентами, а також опрацьованих матеріалів на цю тему, стверджує, що роль писемного мовлення при вивченні іноземної мови має надзвичайно важливе значення для навчання. На це варто звертати увагу викладачам під час проведення занять. Звичайно, потрібно поєднувати аудіювання, читання, усне мовлення, письмо. Але при цьому на письмо, на думку автора, варто звертати особливу увагу [6, с.76].

Таким чином, в умовах пандемії, інших процесів, що відбуваються в світі, необхідним є навчити майбутніх спеціалістів висловлювати свої думки іноземними мовами науковим стилем письмово, що потребує поетапну організацію засобами автономного навчання.

Список використаних джерел:

1. Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин– М.: ИКАР, 2009. – 447 с.
2. Крохмальна Г. І. Розвиток наукового мовлення молодших школярів / Г. І. Крохмальна, С. О. Тютіна // Молодий вчений. - 2017. - № 12. - С. 395-398. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_12_94.
3. Смольнікова О. Г. (2016). Становлення і розвиток автономного навчання іноземних мов у системі вищої освіти Великої Британії. Збірник Наукових Праць. Педагогічні Науки, 1(LXX), 22–26. https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=en&user=6LbFJ2IAAAAJ&gmla=AJsN-
4. Смольнікова, О., Пабат, В., & Холоденко, О. (2021). Організація автономного навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах в умовах пандемії covid-19. *Збірник наукових праць ЛОГОΣ*. <https://doi.org/10.36074/logos-05.02.2021.v5.21>
5. Царик О. М. Теоретичні аспекти писемного мовлення (зарубіжний досвід). Український педагогічний журнал 2015№4 с.137-144
6. Чабан О. М. Значення писемного мовлення при вивченні іноземної мови. Матеріали III Всеукраїнської науково-практ. конференції «Придніпровські соц.-гуманіт. читання (Кіровоград, 16-17 травня 2014 р.) – Кіровоград, 2014. – С. 75- 80.
7. Kuzmenko R.I. Tolerance as Basis of Education. Research Journal of Education, Psychology and Educational Sciences. № 1. 2020. Romania. URL: <http://rjepss.ro/index.php/rjepss/article/view/6>

8. Panov S. F. Qualitätsmanagement und Qualitätssicherung im Ausbildung. Наукові записки. Серія “Педагогічна” Острог : Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2008. Вип. 9. С. 571–574.